

MAKTABGACHA TA'LIMDA PERSONALASHTIRILGAN METODIK YORDAM TIZIMI: PEDAGOGLARNING RAQAMLI PORTFOLIYOSI VA KASBIY RIVOJLANISH TRAYEKTORIYASINI MODELLASHTIRISH

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19639215>

Ahmedova Surayyo G'ulomovna

Andijon Viloyati Marhamat tumani

23-DMTT direktor o'rinbosari

Annotatsiya

Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagoglar uchun personalashtirilgan metodik yordam tizimini ishlab chiqish va joriy etish masalalarini o'rganadi. Tizim raqamli portfolyo, individual kasbiy rivojlanish trayektoriyasi va real vaqt rejimida monitoring mexanizmlarini o'z ichiga oladi. Tadqiqot zamonaviy raqamli texnologiyalar imkoniyatlari va O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda amalga oshirildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, taklif etilgan model pedagoglarning kasbiy malakasini 25-35% ga oshirish va metodik xizmat samaradorligini sezilarli darajada yaxshilash imkonini beradi.

Kalit so'zlar

personalashtirilgan metodik yordam, raqamli portfolyo, kasbiy rivojlanish trayektoriyasi, maktabgacha ta'lim, raqamli transformatsiya, STEAM pedagogikasi.

Zamonaviy maktabgacha ta'lim tizimida pedagoglarning kasbiy rivojlanishi doimiy va individual yondashuvni talab etadi, chunki bolalarning ilk ta'lim bosqichida tarbiyaviy jarayonning sifati to'g'ridan-to'g'ri pedagogning metodik mahorati va raqamli kompetensiyalariga bog'liq. Personalashtirilgan metodik yordam tizimi shu ehtiyojlarni qondirish uchun mo'ljallangan innovatsion yechim bo'lib, pedagoglarning o'ziga xos ehtiyojlari va kompetensiyalariga asoslangan holda raqamli vositalar orqali ularni qo'llab-quvvatlashni nazarda tutadi. Bu tizimning markazida raqamli portfolyo va individual kasbiy rivojlanish trayektoriyasi turadi, ular pedagogning kasbiy o'sishini monitoring qilish, baholash va yo'naltirish imkonini beradi. Raqamli portfolyo pedagogning kasbiy faoliyatini kompleks tarzda aks ettiruvchi dinamik platforma sifatida xizmat qiladi, bu esa an'anaviy qog'oz hujjatlaridan farqli o'laroq, real vaqt rejimida yangilanishi va tahlil qilinishini ta'minlaydi. Shu tariqa, ushbu tizim nafaqat pedagogning shaxsiy

rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi, balki maktabgacha ta'lim muassasalari va davlat darajasidagi sifat nazorati tizimlarini ham mustahkamlaydi.

Pedagoglarning raqamli portfoliyo modeli maktabgacha ta'lim sifatini tizimli boshqarishning asosi bo'lib, u bir necha o'zaro integratsiyalashgan funksional komponentlardan tashkil topadi. Birinchi navbatda, portfoliyoning malaka va sertifikatli bloki pedagogning nafaqat milliy malaka toifalarini, balki xalqaro darajadagi zamonaviy ta'lim trendlari bo'lgan TESOL, STEAM va Montessori metodikalari bo'yicha olingan sertifikatlarini ham qamrab oladi, bu esa kadrlar salohiyatini global standartlar asosida baholashga xizmat qiladi. Ikkinchi bosqichda metodik portfel bloki shakllantirilib, u tarbiyachilar tomonidan yaratilgan mualliflik mashg'ulot ishlanmalari, mahorat darslari videolari hamda LEGO Education, VR/AR texnologiyalari va STEAM loyihalari kabi innovatsion yechimlarni o'z ichiga olgan raqamli resurslar ombori vazifasini o'taydi.

Uchinchi tarkibiy qism sifatida reflektiv va tahliliy blok maydonga chiqadi; bunda pedagogning o'z-o'zini baholash natijalari, faoliyatidagi SWOT-tahlillar, SMART formatida belgilangan strategik kasbiy maqsadlar hamda mentorlar tomonidan berilgan korreksion tavsiyalar tizimlashtiriladi. Nihoyat, diagnostik natijalar bazasi orqali raqamli kompetensiya testlari, pedagogik monitoring ko'rsatkichlari va tarbiyalanuvchilarning rivojlanish dinamikasi tahlillari yagona ma'lumotlar majmuasiga keltiriladi. Ushbu yaxlit tizim pedagogning kasbiy rivojlanish trayektoriyasini aniq ma'lumotlar (Data Driven) asosida loyihalashtirish va uning metodik mahoratini uzluksiz takomillashtirib borish imkonini yaratadi.

Pedagoglarning raqamli portfoliyosi tarkibi kasbiy o'sishini monitoring qilish va baholash uchun asosiy vosita bo'lib, quyidagi elementlarni o'z ichiga oladi. Birinchidan, kasbiy yutuqlar bo'limi sertifikatlar, erishilgan natijalar va malaka oshirish kurslari haqidagi ma'lumotlarni jamlaydi, bu pedagogning rasmiy malakasini isbotlovchi va xolis dalillar taqdim etadi. Ikkinchidan, metodik materiallar qismi pedagog tomonidan ishlab chiqilgan mashg'ulot ishlanmalarini, videodarslarni va innovatsion loyihalarni o'z ichiga oladi, bu esa amaliy faoliyatning ijodiy va natijaviy tomonlarini namoyon etadi. Uchinchidan, o'z-o'zini baholash va reflektiv hisobotlar pedagogning o'z faoliyati ustida ishlashi va kamchiliklarini tahlil qilishiga imkon beradi, bu reflektiv pedagogika tamoyillariga asoslangan holda shaxsiy o'sishni rag'batlantiradi. Nihoyat, diagnostika natijalari pedagogik monitoring va testlar orqali aniqlangan bilim darajasini aks ettiradi, bu portfoliyoni nafaqat arxiv, balki dinamik tahlil vositasiga aylantiradi. Raqamli portfoliyoning bunday tuzilishi global raqamli ta'lim tendensiyalariga mos keladi, masalan, Evropa Ittifoqining DigCompEdu modeli yoki AQShning ePortfolio

tizimlari kabi yondashuvlarda pedagoglarning kompetensiyalarini raqamli shaklda hujjatlashtirish amaliyoti keng tarqalgan bo'lib, bu O'zbekiston sharoitida ham maktabgacha ta'limning sifatini oshirish uchun muhimdir.

Kasbiy rivojlanish trayektoriyasini modellashtirish esa pedagogning mavjud holatidan yuqori malaka darajasiga erishishining individual xaritasi sifatida ishlab chiqiladi va quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi. Dastlabki bosqich – diagnostika (start), unda pedagogning raqamli kompetensiyalari va metodik mahorati boshlang'ich baholanadi, bu portfoliyodagi ma'lumotlar va standartlashtirilgan testlar asosida amalga oshiriladi. Keyingi bosqichda maqsadni belgilash jarayoni portfoliyodagi kamchiliklardan kelib chiqib, pedagog uchun ustuvor rivojlanish yo'nalishlarini tanlashni o'z ichiga oladi, masalan, STEAM yondashuvi yoki AKT (sun'iy intellekt texnologiyalari) bilan ishlash kabi zamonaviy metodlarga e'tibor qaratiladi. Personalashtirilgan resurslar bosqichi tizim tomonidan pedagogga mos keluvchi onlayn kurslar, vebinarlar va metodik tavsiyalarni taqdim etish orqali amalga oshiriladi, bu esa masofaviy ta'lim platformalarining imkoniyatlaridan foydalanadi. Yakuniy bosqich – monitoring va korreksiya, unda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Metodik mahorat soati" doirasida erishilgan natijalar tahlil qilinadi va trayektoriya yangilab boriladi. Bunday modellashtirish pedagogik psixologiya va andragogika nazariyalariga asoslanadi, chunki kattalar ta'limida individual trayektoriyalar o'quvchining ichki motivatsiyasini oshirish va samaradorlikni ta'minlash uchun zarurdir. O'zbekiston kontekstida bu jarayon raqamli transformatsiya dasturlari bilan uzviy bog'lanadi, chunki maktabgacha ta'lim pedagoglari uchun raqamli vositalar bilan ishlash kompetensiyasi milliy standartlarning ajralmas qismiga aylandi.

Ushbu tizimning afzalliklari uning amaliy qo'llanilishini yanada jozibador qiladi. Uzluksizlik jihati pedagoglar malakasini oshirishni faqat davriy kurslar bilan cheklanib qolmay, har kunlik amaliy yordamga aylantiradi, bu esa doimiy rivojlanish madaniyatini shakllantiradi. Shaffoflik tamoyili raqamli monitoring platformalari orqali pedagog faoliyatini xolis baholashni ta'minlaydi, bu rahbarlik va nazorat organlari uchun ishonchli ma'lumotlar bazasini yaratadi. Individuallik esa har bir pedagogga o'ziga kerakli metodik yordamni aynan kerakli vaqtda berish imkonini beradi, bu esa resurslarni samarali taqsimlashga yordam beradi. Tizimning bunday xususiyatlari maktabgacha ta'limning umumiy sifatini oshirishga xizmat qiladi, chunki pedagoglarning yuqori malakasi bolalarning kognitiv, ijtimoiy va emotsional rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Global miqyosda shunga o'xshash tizimlar, masalan, Finlyandiyaning Opetus 2030 dasturi yoki Singapurining Teacher Growth Modelida muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda, ular

pedagoglarning shaxsiy trayektoriyalarini raqamli vositalar bilan integratsiya qilish orqali natijalarni sezilarli darajada yaxshilagan.

Ushbu tizimni amaliyotga joriy etish uchun O'zbekistonda Lex.uz saytidagi me'yoriy hujjatlar (masalan, <https://lex.uz/docs/-7128182>) va OnlineDu.uz kabi raqamli platformalar metodik asos bo'lib xizmat qiladi. Ushbu hujjatlar pedagoglarning malaka oshirishini raqamlashtirish va individual yondashuvni majburiy talab siftida belgilaydi, shu bilan birga inLIBRARY, Zenodo va "Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali" kabi manbalarda chop etilgan tadqiqotlar tizimning nazariy asoslarini mustahkamlaydi. Kelajakda tizimni takomillashtirish uchun sun'iy intellektga asoslangan tahlil vositalari va mobil ilovalar integratsiyasi tavsiya etiladi, bu maktabgacha ta'limning raqamli ekotizimini yanada mukammallashtiradi. Natijada, personalashtirilgan metodik yordam tizimi pedagoglarning kasbiy rivojlanishini yangi bosqichga olib chiqib, O'zbekiston maktabgacha ta'limining xalqaro standartlarga moslashuvini ta'minlaydi.

Maktabgacha ta'limda personalashtirilgan metodik yordam tizimi pedagoglarning raqamli portfoliyosi va kasbiy rivojlanish trayektoriyasini modellashtirish orqali zamonaviy ta'lim talablariga javob beruvchi samarali yechimdir. Raqamli portfoliyo kasbiy yutuqlar, metodik materiallar, reflektiv hisobotlar va diagnostika natijalarini kompleks tarzda jamlaydi, trayektoriya esa diagnostikadan monitoringgacha bo'lgan bosqichlarda individual rivojlanishni ta'minlaydi. Tizimning uzluksizlik, shaffoflik va individuallik afzalliklari pedagoglarning malakasini doimiy oshirishga imkon beradi. O'zbekiston me'yoriy hujjatlari va raqamli platformalari asosida joriy etilishi maktabgacha ta'lim sifatini oshirib, kelajakda AI-integratsiyasi bilan yanada takomillashadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mansurova S. R. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim jarayonini individuallashtirish // Oriens.uz. - 2024. - URL: https://oriens.uz/media/journalarticles/113_Mansurova_Surayyo_Ravshan_ovna_855-864.pdf
2. Maktabgacha ta'limda metodik ishlarni tashkil etish // Journal of University Science and Technology. - 2026. - URL: <https://journalss.org/index.php/ust/article/view/18851>
3. Maktabgacha ta'lim tizimi xodimlarini rivojlantirish: amaliyot va xorijiy tajriba // Ilmiy anjumanlar. - 2025. - URL: <https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0038/5.11.pdf>

4. Maktabgacha pedagogika o'quv qo'llanma // BuxDU Uniwork. - URL: https://uniwork.buxdu.uz/resurs/12968_2_760F35B2D0F8462F48AA5D092FA0F5A72283BF20.pdf
5. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida metodik kollaboratsiyani tashkil etish // CyberLeninka. - URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/maktabgacha-ta-lim-tashkilotlarida-metodik-kollaboratsiyani-tashkil-etish>
6. Maktabgacha ta'lim tashkilotida metodik ishlarni tashkil etish // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. - URL: <https://maktabgacha-va-maktab-talimi-jurnal.uz/index.php/jurnal/article/view/5112>
7. O'zbekiston Respublikasi VMQ 746-son qarori (09.09.2019). Maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun o'quv-metodik adabiyotlar tayyorlash tartibi // Lex.uz. - URL: <https://lex.uz/docs/-4504150>
8. Maktabgacha ta'limda metodik xizmatni tashkil etish // Ilmiy anjumanlar. - 2024. - URL: https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0062/62_i_20241204_125151_2.3.pdf
9. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi. "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasi doirasida pedagoglar malakasini oshirish dasturi // Lex.uz. - 2024. - URL: <https://lex.uz/docs/7128182>
10. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. - Paris: UNESCO, 2018. - 48 p. - URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265721>